

Förhandsröstning på expeditioner och på särskilda röstmottagningsställen

Bestämmelser om förhandsröstning på expeditioner och på särskilda röstmottagningsställen finns i 38 kap. 44–49, 51 och 55–57 §§ kyrkoordningen. Särskilda bestämmelser avseende expeditioner för förhandsröstning finns i 38 kap. 53 §. Vidare finns bestämmelser om förhandsröstning i 16, 17, 21–26, 37–47 §§ Kyrkostyrelsens närmare bestämmelser om direkta val (SvKB 2004:1).

Den förhandsröstning som behandlas i detta kapitel är den röstning som före valdagen äger rum på expeditioner för förhandsröstning och på särskilda röstmottagningsställen. Den röstning som kan äga rum på valdagen på ett särskilt röstmottagningsställe tas också upp. Röstningen sker på samma sätt även om den äger rum på valdagen.

10.1

VEM SOM KAN RÖSTA PÅ EXPEDITIONER OCH SÄRSKILDA RÖSTMOTTAGNINGSTÄLLEN

10.1.1

Expeditioner för förhandsröstning

Var och en som är röstberättigad skall kunna rösta på vilken som helst av de expeditioner där förhandsröstning äger rum. I varje pastorat skall det finnas en pastorexpedition, församlingsexpedition eller motsvarande för förhandsröstning.

Väljaren avger i regel sin röst personligen. Väljare som bor inom den valnämnds ansvars-

område (församlingen eller samfälligheten) där expeditionen finns kan rösta med hjälp av ett bud.

10.1.2

Särskilda röstmottagningsställen

Till skillnad från vad som gäller expeditionerna för förhandsröstning kan, oavsett väljaren röstar själv eller via bud, endast de som bor inom valnämndens ansvarsområde rösta på ett särskilt röstmottagningsställe som ordnas i församlingen eller samfälligheten. Är det fråga om en församling som inte ingår i någon samfällighet och där det därmed finns en valnämnd i församlingen skall väljaren alltså vara röstberättigad i den församlingen. Finns de särskilda röstmottagningsstället i en samfällighet skall de som röstar vara röstberättigade i någon av församlingarna i samfälligheten. Det är inte möjligt att ha ett särskilt röstmottagningsställe för endast en viss eller vissa av församlingarna i en samfällighet.

Även på ett särskilt röstmottagningsställe av-

ger väljaren i regel personligen sin röst men den kan även här lämnas av ett bud.

För att ett särskilt röstmottagningsställe skall ordnas så måste det fattas ett beslut om detta. Det finns alltså inga bestämmelser om att det måste finnas särskilda röstmottagningsställen. Det är valnämnden som beslutar om särskilda röstmottagningsställen, se vidare kapitel 9.

10.2

ÖPPETTIDER OCH UTRUSTNING

Vilka öppettider som gäller för expeditioner för förhandsröstning och för särskilda röstmottagningsställen redovisas i avsnitten 9.2.2 respektive 9.2.3. Hur dessa röstningslokaler skall vara utrustade redovisas i avsnitten 9.5.2 respektive 9.5.3.

Det bör särskilt noteras att det inte bör vara kvällsöppet på en expedition för förhandsröstning onsdagen närmast före valet, dvs. år 2005 den 14 september. Detta hänger samman med att de förhandsröster som avgivits av röstande som inte tillhör församlingen/samfälligheten om möjligt bör skickas så att de är respektive stiftsstyrelse tillhanda på torsdagen.

Väljare som när tiden för röstning går ut befinner sig i den lokal som används som särskilt röstmottagningsställe, eller på en plats som de har anvisats intill en sådan röstningslokal, skall få tillfälle att rösta. Detsamma gäller vid röstning på en expedition för förhandsröstning.

10.3

RÖSTMOTTAGARE

Röstmottagare på expeditioner för förhandsröstning och på särskilda röstmottagningsställen utses av valnämnden. I båda fallen gäller att minst två röstmottagare skall tjänstgöra samtidigt när röstning äger rum.

10.4

HUR RÖSTNING GÅR TILL

Hur röstningen går till på en expedition för förhandsröstning och på ett särskilt röstmottagningsställe när väljaren personligen lämnar sin

röst är på en relativt detaljerad nivå angivet i 37–41 §§ i Kyrkostyrelsens närmare bestämmelser om direkta val (SvKB 2004:1). Vad som gäller när ett bud lämnar rösten behandlas i 42–45 §§.

Röstmottagningen sker offentligt även när det är fråga om förhandsröstning.

Det finns vissa ordningsregler som skall iaktas vid röstningen och som röstmottagarna har ansvaret för att upprätthålla. Det får inte hållas några tal i röstningslokalen eller i ett utrymme intill lokalen. Där får inte heller delas ut eller sätts upp tryckta eller skrivna upprop till väljarna. Där får inte heller spelas upp sådana upprop.

Det förutsätts att de personer som finns i röstningslokalen eller i ett utrymme intill lokalen rättar sig efter de regler som röstmottagarna meddelar för att röstningen skall kunna genomföras. Blir det sådan oordning att den inte kan avstyras har röstmottagarna rätt att avbryta röstningen.

10.4.1

När väljaren själv avger sin röst

När väljaren själv lämnar sin röst sker det på det sätt som framgår av följande åtta punkter.

1. Väljaren skall visa sitt röstkort för röstmottagaren. Om det råder tveksamhet om väljarens identitet kan legitimation begäras.

Äger röstningen rum på ett särskilt röstmottagningsställe skall röstmottagaren kontrollera att väljaren tillhör församlingen om det är fråga om ett särskilt röstmottagningsställe i en församling som inte tillhör någon samfällighet. Är det fråga om ett särskilt röstmottagningsställe i en samfällighet skall röstmottagaren kontrollera att väljaren tillhör någon av församlingarna i samfälligheten. Tillhör väljaren inte församlingen eller en församling i samfälligheten skall han eller hon upplysas om vad som gäller för att få rösta på ett särskilt röstmottagningsställe och att hans/hennes röst därför inte kan tas emot. Väljaren bör vidare informeras om övriga möjligheter att rösta – på en expedition för förhandsröstning, genom brevröstning eller i vallokalen i det egna valdistriktet på valdagen.

2. Röstmottagaren ger väljaren ett valkuvert för varje slag av val han eller hon vill delta i och hänvisar väljaren till en valskärm.
3. Väljaren avger sin röst genom att lägga en valsedel för varje val i ett valkuvert utan att vika valsedeln.
4. Väljaren lämnar sina valkuvert och sitt röstkort till röstmottagaren. Innan röstmottagaren tar emot något valkuvert skall röstmottagaren kontrollera att
 - * väljaren enligt uppgift på röstkortet har rösträtt i det val som han eller hon vill delta i,
 - * väljaren bara har gjort i ordning ett valkuvert för varje slag av val,
 - * det inte finns någon obehörig märkning på något kuvert,
 - * varje valkuvert uppenbart innehåller en valsedel.
5. Röstmottagaren får inte ta emot ett valkuvert som inte uppfyller alla de i punkt 4 nämnda kraven. Om en väljare vill lämna fler än ett valkuvert för ett och samma val, får röstmottagaren bara ta emot ett av dessa. Om väljaren begär det så skall samtliga kuvert för det valet lämnas tillbaka.
6. Är de krav som anges i punkt 4 uppfyllda skall röstmottagaren ta emot väljarens valkuvert. I väljarens närvaro skall röstmottagaren lägga in valkuverten och väljarens röstkort i ett fönsterkuvert och klistra igen detta.
7. Röstmottagaren skall anteckna väljarens namn och det valdistrikt i församlingen/samfälligheten som fönsterkuvertet skall lämnas till eller stift som det skall skickas till. Anteckningen skall göras på blanketten för anteckningar från röstmottagningen på en expedition för förhandsröstning, *bilaga 12 a*, eller blanketten för anteckningar från röstmottagningen på ett särskilt röstmottagningsställe, *bilaga 12 b*.
8. Fönsterkuvertet läggs i en valurna eller liknande som kan plomberas så att kuverten är säkert förvarade. I detta fall finns inte behov av att lägga kuverten i särskilda fack.

10.4.2

När ett bud lämnar rösten

När ett bud lämnar ett (ytter)kuvert för brev- och budröstning samt röstkort görs det i följande ordning.

1. Budet lämnar kuvertet för brev- och budröstning och röstmottagaren skall kontrollera att
 - * väljaren enligt uppgift på röstkortet har rösträtt i ett val,
 - * väljarens rösträtt gäller val inom den egna valnämndens ansvarsområde,
 - * väljaren på ytterkuvertet skriftligen försäkrat på heder och samvete att väljaren själv gjort i ordning valkuverten och lagt dem i ytterkuvertet i närvaro av två vittnen.
 - * ytterkuvertet för brev- och budröstning är igenklistrat,
 - * två vittnen på ytterkuvertet skriftligen intygat att väljaren själv har skrivit under försäkran och att de inte känner till något som gör att innehållet i försäkran inte är riktigt,
 - * vittnena inte är väljarens make, barn, sambo, makes barn eller sambos barn, och
 - * budet och vittnet har fyllt 18 år.

Vad gäller de båda sista punkterna så finns ingen annan möjlighet till kontroll än att fråga budet såvida det inte är fråga om personer som är kända för röstmottagaren.

2. Röstmottagaren får inte ta emot ett kuvert för brev- och budröstning som inte uppfyller de i punkt 1 nämnda kraven. Ett ytterkuvert för brev- och budröstning som inte tas emot av röstmottagaren skall lämnas tillbaka till budet. En notering skall då göras under punkt 4 i blanketten för anteckningar om röstmottagningen. Vad som hänt och orsaken till detta skall noteras.
3. Innan ett ytterkuvert för brev- och budröstning slutligt tas emot skall budet enligt bestämmelserna anteckna sitt namn, sitt personnummer och sin adress samt skriftligen intyga att väljaren skrivit under försäkran på ytterkuvertet och att budet inte känner till något som gör att innehållet i försäkran inte är riktigt. För detta finns, till blanketterna för

anteckningar från en expedition för förhandsröstning eller från ett särskilt röstmottagningsställe, sidan ”Mottagna röster via bud på en expedition för förhandsröstning eller på ett särskilt röstmottagningsställe”, se *bilagorna 12 a och b*.

4. Är de i punkt 1 nämnda kraven uppfyllda skall röstmottagaren i budets närvaro lägga in kuvertet för brev- och budröstning och väljarens röstkort i ett fönsterkuvert och klistra igen detta.
5. Röstmottagaren skall anteckna väljarens namn och det valdistrikt i församlingen/samfälligheten som fönsterkuvertet skall lämnas till. Anteckningen skall göras på blanketten för anteckningar från röstmottagningen på en expedition för förhandsröstning, *bilaga 12 a*, eller blanketten för anteckningar från röstmottagningen på ett särskilt röstmottagningsställe, *bilaga 12 b*.

10.5 FÖRVARING AV FÖNSTERKVERT MED VALKVERT OCH ANTECKNINGAR

Fönsterkuverten måste förvaras på ett säkert sätt fram till dess de skall skickas till stiftsstyrelserna eller överlämnas till ett valdistrikt inom valnämndens ansvarsområde.

När röstmottagningen avbryts skall fönsterkuverten med förhandsröster tillsammans med anteckningarna från röstmottagningen förvaras i valurna eller på annat säkert sätt. Valurnan skall vara plomberad och förvaras i ett låst utrymme. I regel torde det i anslutning till en expedition finnas arkivlokaler som är lämpliga för detta ändamål. Det kan vara lämpligt att använda arkivlokalerna för förvaring även av fönsterkuvert och anteckningar från särskilda röstmottagningsställen.

Minst två röstmottagare skall vara närvarande när plomberingen bryts och röstmottagning återupptas.

10.6 BEFORDRAN AV FÖNSTERKVERTEN TILL VALLOKALER OCH STIFTSSTYRELSE

10.6.1 Fönsterkuvert från röstande inom valnämndens ansvarsområde

De fönsterkuvert med förhandsröster som avgivits av väljare som är bosatta inom den församling/samfällighet där en expedition för förhandsröstning är inrättad skall överlämnas till ordföranden för valförrättarna i respektive valdistrikt. Detsamma gäller samtliga fönsterkuvert med förhandsröster från särskilda röstmottagningsställen.

När röstmottagningen på en expedition för förhandsröstning har avslutats sorteras rösterna från väljare som hör till den egna valnämndens ansvarsområde efter valdistrikt och fönsterkuverten läggs i Omslagskuvert för att överlämna förhandsröster som har avgivits inom valnämndens ansvarsområde, *bilaga 11 f*. På samma sätt hanteras alla fönsterkuvert från särskilda röstmottagningsställen.

På omslagskuvertet antecknas i de markerade utrymmena

- * på vilken expedition förhandsröstningen skett,
- * vilket valdistrikt fönsterkuverten skall lämnas till, och
- * hur många fönsterkuvert som finns i omslagskuvertet.

Valnämnden skall ange när och hur överlämnandet av omslagskuvertet med fönsterkuvert från röstmottagarna till ordföranden för valförrättarna skall göras. När överlämnandet sker skall det noteras på särskild plats på blanketterna för anteckningar från röstmottagningen på en expedition för förhandsröstning respektive för anteckningar från röstmottagningen på ett särskilt röstmottagningsställe. Vid överlämnandet antecknas datum för detta även på omslagskuvertet och en röstmottagare och ordföranden för valförrättarna intygar med sina namnteckningar att fönsterkuverten har överlämnats och mottagits.

Efter det att röstmottagningen avslutats på ett särskilt röstmottagningsställe på valdagen skall fönsterkuverten behandlas på samma sätt som vid förhandsröstning. Omslagskuverten för förhandsröster som har avgivits inom den egna valändens ansvarsområde skall omedelbart efter det att röstmottagningen har avslutats transporteras till vallokalen och där överlämnas till tjänstgörande ordförande för valförrättarna innan vallokalen stängs klockan 20 och valförrättningen har förklarats avslutad.

Om det i något fall inte är möjligt att lämna fönsterkuverten från ett särskilt röstmottagningsställe i vallokalen innan valförrättningen har avslutats så skall omslagskuvertet inte öppnas. Det skall tillsammans med övriga handlingar från vallokalen lämnas till valnämnden efter den preliminära sammanräkningen. Valnämnden lämnar omslagskuvertet med dessa fönsterkuvert till stiftsstyrelsen tillsammans med handlingarna från vallokalen.

10.6.2

Fönsterkuvert från röstande som inte bor inom valnämndens ansvarsområde

Fönsterkuverten med förhandsröster som avgivits av väljare som inte är bosatta inom den församling/samfällighet där en expedition för förhandsröstning är inrättad skall skickas till stiftsstyrelsen i det stift som väljaren tillhör. Detta gäller alltså samtliga fönsterkuvert med förhandsröster som inte kommer från väljare inom den egna valnämndens ansvarsområde.

När röstmottagningen på en expedition för förhandsröstning har avslutats sorteras rösterna från väljare som inte tillhör församlingen eller en församling i samfälligheten efter stiftstillhörighet. De skickas till respektive stiftsstyrelse i Omslagskuvert för att skicka förhandsröster till stiftsstyrelserna, *bilaga II c*. Särskilda adressetiketter skall användas på dessa kuvert. Adressetiketten skickas till valnämnderna tillsammans med ku-

verten. På kuvertet anges i rutan på framsidan det antal fönsterkuvert som omslagskuvertet innehåller. På baksidan anges avsändare.

I vissa fall kan det vara aktuellt att på annat sätt transportera fönsterkuvert från förhandsröstning på expeditioner till en stiftsstyrelse. Närmare anvisningar om detta lämnas av stiftsstyrelsen.

10.7

ÖVERLÄMNANDE AV ANTECKNINGAR FRÅN RÖSTMOTTAGNINGEN

Anteckningar från röstmottagning på expeditioner för förhandsröstning skall överlämnas till valnämnden när röstmottagningen är avslutad. Detsamma gäller anteckningar från röstmottagning på särskilda röstmottagningsställen. Valnämnden anger närmare när och hur detta skall göras.

Valnämnden överlämnar eller skickar anteckningarna från expeditioner för förhandsröstning och från särskilda röstmottagningsställen till stiftsstyrelsen tillsammans med materialet från vallokalerna efter den preliminära sammanräkningen, se vidare kapitel 13.

10.8

DEN FORTSATTA BEHANDLINGEN AV FÖNSTERKVERTEN

Stiftsstyrelsen bör om möjligt vidarebefordra försändelserna med förhandsröster till respektive valdistrikt i så god tid att de finns hos valförrättarna när röstningen i vallokalen börjar. De som inte kan skickas ut behåller stiftsstyrelsen för att räkna dem vid den slutliga sammanräkningen.

Stiftsstyrelsen ger närmare anvisningar om utskicket av förhandsröster till valdistrikten.

Behandlingen i vallokalen av de fönsterkuvert som kommit till vallokalen från särskilda röstmottagningsställen och från stiftsstyrelsen redovisas närmare i kapitel 12.

